

3759

Wihanti
(Pitkäsaari)

Hjalmar Appelgrenin löytöjä Pitkästäsaaresta Wihannissa Elokuulla 1899. Pitkäsaari on Jokelan talon maata Wihannin kylässä . Entiset tutkimukset kts. N^o:ot 2106: 5, 2411: 2, 3182:, 3186: 6, 3311: 1-4.

Kuvat top.
arkistossa.

A. Löytöjä sorahaudan eteläkulmasta.

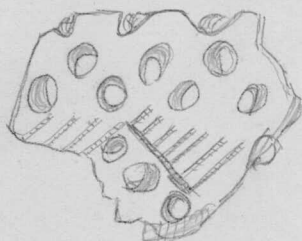
Täällä tutkittiin eräs niemeke , jonka laidassa syksyllä 1898 vielä näkyi selviä punamultapesiä, mutta joita luultavasti Heikki Hedborg (Ylitalo) sittemmin oli kaivamalla osaksi hävittänyt. Maanpinta tässä oli tasainen eli aivan loivaan viettävä, tutkittu ala oli kolmikulmainen, 5,50 , 7 ja 9 met.



Maa oli osaksi punaista osaksi ruskeaa (poljettua?)

ja sen alla noin 30 cm. harmaata kultturi-kerrosta, kenties mädänneistä animalisista aineksista. Enimmäkseen tästä kerroksesta löytyivät seuraavat esineet eri paikoista.

1-3. Noin 70 saviastiankappaletta. Niistä on N^o 1 9 reunapalasta, nähtävästi samasta



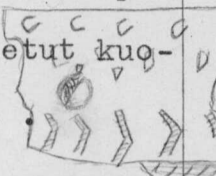
astiasta ja 15 muuta palasta, jotka kuvituksesta päättäen myös ovat kuuluneet siihen.

N^o 2. 7 palasta, joissa hammastettuja viivakoristeita sekä puumerkin tapaisia viivoja myöskin sisälaidassa.

3759
Wihanti
Pitkäsaari

A.

N^o 3. 2 palasta , joissa on erillaisia koristuksia jotka kuuluvat eri astiaan.

4. 23 saviastian kappaletta, koristuksista päät-
tään kahdesta eri astiasta. Koristetut kuopilla ja hienoilla hammasviivoilla . 
5. Yksi saviastian pala syvillä hammastetuilla juovilla (eri astiaa) .
6. 2 polttamatonta luupalasta.
7. Joukko ukonkivisirpaleita y.m. kiviä.
8. Molemmista päistä katkennut ohut kivisaha(?)
9. Palanen ohuesta sierakivestä (?) , toinen kylki kulunut hiukan kaarevaksi.
10. Kolme liuskekivisirpaletta, joissa on vähän hiottuja kohtia, kaksi muuta sirpaletta samalaista kiveä ja 3 palasta ikkunalasia (kai pinnalta varisseet alas) .

B.

B-kohdalla asemakartassa oli keskellä sorakaivoksia rikkoman pinta-ala, muodoltaan epäsäännöllisesti neliskulmainen, 4,5 ja 6 met. syrjästä mitaten. Maan pinta tasainen. Maakerrokset olivat itäsyrjässä seuraavassa järjestyksessä : ensin 10 cm. mustahtavaa pintamaata, sen alla 40 cm. punaisen keltaiseksi poltettua raudanpitosta maata, sitten

3759

Wihanti

(Pitkäsaari)

B.

30 cm tumman harmaata pideltyä, paikoin täp-
likästä maata (mädänneitä animaalisia ai-
neksia ?), alimpana oli pitelemätöntä har-
maata hietaa. Kts. poikkileikkauskuvaa a-b.
Kerrokset muuttuivat ohuemmiksi länteen -
päin. Punainen kerros ulettui yli koko
alan, jota vastoin sen alla oleva harmaa
kerros alan itäsyrystä ulettui ainoas -
taan 2,50 met. länteenpäin.

Poikkileikkauskuva c-d näyttää miten 11:n
ja 111:n kerroksen välissä oli eräs pieni ,
n. 20 ja 30 cm. laaja ja 5 cm. paksu koko-
elma kirkasta punamultaa. 111:nen (harmaan)
kerroksen alla seurasi taas ohut punamul-
takerros 1V, josta löytyi saviastiankappa-
le ja hiiltä ja sen alla oli n. 40 cm. ava-
ra, 25 cm. syvä kuoppa höllää harmaata maa-
ta (V). Kuoppaa oli aikoinaan selvään kai-
vettu pitelemättömään kovempaan hietamaahan.

Poikkileikkauskuva e-f osoittaa miten harmaan,
111:nen kerroksen alla oli 4 á 5 cm. kel-
taista maata , väriltään muistuttaen kel-
taiseksi mädäntäneitä luita , siitä löy-
tyi saviastiankappaleita . Tämän ohuen ,
1V:nen kerroksen alla oli pitelemättömässä,
vaaleanharmaassa hietamaassa kuopanteita
täynnä höllempää ja nähtävästi pideltyä, eri-
väristä harmaata maata (V) .

B II.

11:sta eli punaisesta kerroksesta löytyi:


11. Ohkaisia kuoria rydistä (?) joiden sisä -
puolella näkyy puun (?) jäännöstä. Löytyivät
kohta nurmen alta 11: 10:n kohdalta.

3759

Wihanti

Pitkäsaari

E.11.


12. Joukko saviastian kappaleita, joista muutamat ovat hienompaa ainetta ja pilkkuvivoilla koristetut, toiset ovat karkeampaa ainetta ja kuvitetut kapeahampaisilla juovilla (11:1).
13. Neljä liuskekivisirpaletta, joissa on hiomisen jälkiä ja 9 hiomatonta sirpaletta (11:1).
14. Kaksi keltaista piikivisirua (11:1).
15. Joukko valkoisia ukonkivisirpaleita, muita särettyjä kivipalasia sekä luontaisia pieniä kiviä näytteenä kivien laadusta tässä kerroksessa (11:1).
16. Joukko saviastiankappaleita, joissa on kolmenlaisia koristuksia nim:
-
- palaset olivat hajallaan noin 2:n metrin pituisella alalla. (11:2-2).
17. Siera vaalean punaista hienorakeista hietakiveä, selvään hiottu kolmella puolella. Toisella leveällä sivulla kapea juova, jossa kai on rauta-asetta hiottu (11:3).
18. Yksi hiottu (?) liuskekivikappale. 
19. Jotenkin ympyräinen, mutta litteä punahtava hietakivikappale. Hiomisen jälkiä ainakin toisessa lappiossa.
20. Pieni pala toisesta sierakivestä karkeata hietakiveä.

3759

Wihanti

Pitkäsaari

B.11.

21. Sierakivi (?) harmaan ruskeaa hietakiveä, tulessa särkynyt ja halkeillut, yksi lappio hiottu. 
22. Toistakymmentä ukonkivisirpaletta, 5 liuske kivipalasta, 2 punahtavaa ja muutamia muita tulessa hapraantuneita kivipalasia (11:2,3).
23. Teränkatkelma tuurasta sinertävää poikki-raitaista kiveä (11:4).
24. Katkelma taltasta harmaata eli hiukan sinertävää liuskekiveä (sarvikiilteen sekaista). Terälle hiottu pää kapeampi kuin keskikohta. 37 mm. ptk., 25 lev., 7 $\frac{2}{3}$ pks. (11:5).
25. Tasataltta sinertävää liuskekiveä, ainoastaan terä täysin hiottu. Terän toinen kulma murtunut, terän laskupinta mykevä. 54 mm. ptk., 27 $\frac{1}{2}$ lev., 8 pks. (11:6).
26. Joukko liuskekivisirpaleita, joista 1 on vähän hiottu, yksi, isoin, on 101 $\frac{1}{2}$ mm.ptk.
27. Kappale sierasta ruskeata hietakiveä, särkynyt, kolmikulmaiseksi, sivut 109, 105, 96 mm., vahvuus 35 $\frac{1}{2}$ mm. (11:9).
28. Kaksi pientä sierakiven palasta. Toinen ollut tulessa ja halkeillut, toinen on hietakivestä ja hiottu kahden puolen.
29. Pitkulainen harmaan värinen kivi, luulta -vasti hiottu yhdeltä puolen. 13 $\frac{1}{2}$ mm. ptk.

3759

Wihanti

Pitkäsaari

B.II.

30. Kaksi pientä piikivisirua, toinen keltainen, toinen, isompi, punasinervä.
31. Pieniä poltettuja luusirpaleita, m.m. sormen (?) nivelluu (11:7:stä ja sen lännenpuoliselta ympäristöltä.)
32. Ukonkivi - y.m. kivipalasia, osaksi tulesa olleita.
33. Saviastiankappaleita, joista yksi isompi on koristettu hienohampaisilla viivoilla, on ulkopuolelta tumma ja on katkennut jatkokohdalta, johon on nokea tarttunut. Useimmissa palasissa on pilkkuviivakoristeita ja pistettyjä kuoppia ja ovat väriltään vaalean keltaisia.

Maanäyte: punaisen ruskeaa hietaa, sekä hiiliä 11:n ja 111:n kerroksen rajalta.

B III.

III:sta eli harmaasta kerroksesta löytyi:

34. kahdeksan palasta saviastiasta pilkkuviivoilla ja pienillä kuoppakoristeilla sekä 2 liuskekivisirpaletta (1 hiottu) ja pieni kokoelma hiilipalasia. Myöskin näyte harmaasta maasta (111:11).
35. Näyte keltaisesta maasta, joka väriltään muistuttaa lahoneita luita (111:12).
36. Saviastian kappale kokoonpantu kahdesta eri jatkosta. Hienohampaisia koristejuovia

3759
 Wihanti
 Pitkäsaari
 B.III.

osaksi jälellä. Tuo kappale oli maassa pys-
 tyssä. (11:13). Sen sisäpuolella oli pieni
nivelluu ja muutamia hiilipalasia, 2 hii-
 lipalasta astian ulkopuolella.

37. Kymmenkunta pieniä saviastian kappaleita
 kuoppakoristeilla sekä muutamia hiilipalasia
 (111:14).
38. Kaksi mustunutta saviastian palasta, reu-
 napalassessa yläsyrjäkin koristettu. Löytyi-
 vät harmaan maan ja alimmaisena valkoisen
 hiedan rajalta. Löytöjen päällä oli 10 cm.
 harmaata maata, sitten ylempänä 25 cm. rus-
 keata hietaa ja vihdoin 10 cm. turvetta .
 (111:15).
39. Suuri joukko koristettuja palasia savias-
 tiasta , useimmat nähtävästi samasta asti-
 asta, niistä 12 reunapalasta, useimmat noki-
 sia. Sitä paitsi 2 punaisen ruskeaa pa-
 laista erillisillä koristeilla ja yksi,
 jossa näkyy kolo jatkon kohdalla . Löydet-
 tiin 11:sen, (punaisen) ja 111:nen (harmaan)
 kerroksen rajalta, pienet palaset olivat
 edellisessä ja isot reunapalaset enimmäk-
 seen jälkimmäisessä noin 0,50 metrin laa-
 juisella alalla (111:16).
- Näyte harmaista hietakokkareista alakerrok-
 sessa.
40. Näyte punamultamaasta, jossa on hiiliä ja
 vähän poltettuja luita joukossa, löydettiin
 11:sen ja 111:nen kerroksen rajalta. -

3759

Wihanti

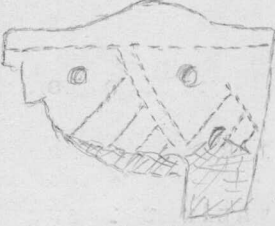
Pitkäsaari

B. III.

(kts. III:17), jossa oli 20 à 25 cm. laaja ja 5 cm. paksu selvään rajoitettu kokoelma tällaista maata. Sen alla oli näöltään lahonnut luukappale, josta otin harmaankarvaisen hietamaanäytteen.

B IV.

IV:stä kerroksesta löytyi:

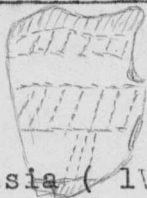
41. Yksi isompi ja muutamia pieniä palasia savi-

astiasta, koristukset pilkkuviivoja ja pistettyjä kuoppia (IV:18). Tätä № seuraa myös näyte harmaasta maasta palasten päällä (leikkauskuva c-d).
42. Näyte punamultamaasta äsken mainitun saviastiankappaleen alla, samnlaista maata kuin koko IV:ssä kerroksessa leikkauskuva c-d:n kohdalla.
43. Palanen meripihkaa (?), puolisenkymmentä saviastianpalasta, hiiliä, poltettuita luita, ukonkivisirpaleita sekä kappale savi-
liuskekiveä, nähtävästi tulesa hapraantunut, kaikki kuopasta, tahi löydetyt seulottaessa kuopan kohdalta (IV ja V:18, leikkauskuva c-d.)
44. Pieniä saviastianpalasia, 3 poltettua luumurenaa, hiiliä, kivisirpaleita, sekä näyte harmaasta maasta 18 ja 14:n välimalta.

3759

Wihanti

Pitkäsaari

B. IV.

45. Saviastianpalasia tällaisilla koristuksilla:

ehkä näyte siitä maasta missä
ne olivat ja muutamia hiilipala-
lasia (1V:19, leikkauskuva e-f).

46. Maanäyte: harmaita hietakokkareita kuopasta saviastioiden alla (leikkauskuva e-f, kerros V: α).

47. Maanäyte: viheriän keltaista maata kuopasta saviastioiden alla (leikkauskuva e-f, kerros V, β).

48. Maanäyte: vaaleankeltaisia viiruja 1V:n kerroksen alla pitelemättömän maan rajalla, γ :n kohdalla leikkauskuvassa e-f, myös saventapaista maata e-f:n kohdalta.

C.

C- kohdalla asemakartassa, lähes 1 metrin b:tä pohjoisempänä eli sorahaudan pohjoisreunalla, niemi, jonka pinta vielä oli rikkomaton, niemen pituus 3,20 á 3,90 m., leveys kärjestä 1 m. ja tyveltä 1,80 mm. Täälläkin oli nurmen alla ensiksi punainen maakerros ja sen alla harmaa kulturikerros, molemmista löytyi muinaiskaluja. Wiimeksi mainitun (harmaan) kerroksen sisässä oli 5:n kohdalla n. 0,50 m. laaja kokoelma punamultaa, hiiliä ja vähän poltettuja luumurenia.

Punaiselta eli yläkerroksesta löytyi niemen kärjestä:

49. Toistakymmentä saviastiankappaletta kuoppa-

3759.
Wihanti
Pitkäsaari
C.

koristeilla, suorilla isohampaisilla viivoilla ja ristikkäisillä, pienihampaisilla viivoilla. Yhdessä on heikosti painettuja syvänteitä (C1).

50. Palanen sierakiveä, hienorakeista ruskeasta hietakivestä, joka väristä ja halkeimista päättäen aikoinaan on ollut tulessa. Hiottuja kohtia on neljällä puolella, yksi kylkipinta mykeväksi hiottu. Myös pieni palanen samasta (C 2).
51. Aseen tekele sarvikiilleliuskettä, hiomaton. Toinen puoli tasainen, melkein kokonaan syntynyt yhden iskun kautta, toisella puolella, joka on mykevä, on monta pientä iskupintaa. Toisesta päästä katkennut suoraksi. $107\frac{1}{2}$ mm. ptk., 41 lev., $13\frac{1}{2}$ pks. (C:3).
52. Neljä "kivilastua", yksi soikea (hiottu?) kivi, ukonkivisirpaleita y.m. Löydetyt samoilta paikoilta kuin edelliset,
53. Kappale tahkokiveä, harmaanruskea, toisella puolen neliskulmainen loivalle kourulle hiottu pinta. Löytyi harmaan kerroksen rajalta (C:4 niemen tyvellä.)
- Harmaasta eli alakerroksesta löytyi niemen tyveltä:
54. Näyte punamultamaasta, hiiliä ja muutamia poltettuja luumuruja (C.5).

3759

Wihanti
Pitkäsaari
C.

55. Saviastian kappaleita, joissa on harva -
hampaisia viivoja ja kuoppakoristuksia (C:6)
56. Ukonkivisirpaleita, yksi liuskelastu ja
muita kiviä, samoilta paikoin kuin edelli-
set.

D.

D-kohdalla asemakartassa oli sorahaudan
pohjoisreunalla, n. 4 met. C:stä länteen,
kuoppa, jonka ulko- eli eteläreunaa kaivel-
lessani löysin :

57. Kivituuran, terä eheä, puolilympyräinen,
hiotut pinnat rappeutumisen kautta nähtävästi
syöpyneet rosoisiksi. 165 mm. ptk., 55
lev., $45\frac{1}{2}$ pks.

E.

E-kohdalla asemakartassa

on D:stä luoteeseen 6:nen ja 8:nen metrin
välillä noin 2X3 met. avara kuoppa, jonka
laiteista n. 30 à 40 ctm:n syvyydeltä
(maanpinnasta lukien) löysin:

58. Saviastiankappaleita, myöskin reunapala-
sia. Hammasviivat jotenkin syvään painetut.
Myös 4 "kivilastua" ja pieni ukonkivisiru.
Löydetyt kuopan pohjoislaidalta.
59. Saviastiankappaleita osaksi koristettuja,
muutamit lohenneet sekä näyte siitä maasta
missä ne olivat kuopan lounaiskulmassa ja
kannaksessa kuopan ulko- eli eteläreunassa.

3759.

Wihanti
Pitkäsaari
E.

60. Sierankappale hietakiveä, hiottu monelta eri taholta muodottomaksi, yhdellä puolella kaksi kapeata juovaa, hoikemmasta päästä katkennut. Löyd. sam. paikasta kuin 59.
61. Neljä liuskesirua, joista yksi on lohenut hiotusta aseesta, neljä ukonkivisirpalletta. Löydetty sam. paikasta kuin 59.
62. Poltettua luuta ja hiiltä. Löyd. sam. paik. kuin 59.
63. Aseen katkelma, toinen puoli mykeväksi hiottu, toinen tasainen ja hiomaton. $63\frac{1}{2}$ mm. ptk., $53\frac{1}{2}$ lev., 21 pks.

F.

F-kohdalla asemakartassa, jota toht. A.O. Heikel v. 1896 kaiveli ja josta löysi esineet N^o 3311:1-4, löytyi nyt vielä :

64. Kuusi saviastian kappaletta, joista yhdessä on erillaisia koristuksia kuin muissa, nim pieniä kolmikulmaisia painanteita, sekä yksi hiottu siru kiviaseesta ja palanen ukonkiveä.

Satunnaisen löydön Pitkästäsaaresta ostin siirr. kansat osast.

nimittäin:

65. Walimuotin kahta ympyräistä litteätä rengasta varten. Löytöpaikkaa ei tarkempaan tiedetty, löydetty soranotossa.